

Understøttelse af Fattigvæsenet paa samme Maade som Opholdslandets egne Undersaatter. Som Hovedprincip gælder stadig, at Opholdslandet kan fordre, at den trængende modtages i Hjemlandet, men fra denne Regel er gjort vigtige Undtagelser, hvori Konventionen har sin største Betydning.

Der tilstaas saaledes den, der i 10 Aar uafbrudt har været bosat i et af de 2 andre Lande, en Slags Hjemsteds- og Forsørgelsesret i Opholdslandet. Kommer han i Trang, er dette Land pligtig at forsørge ham og kan hverken hjemsende ham eller kræve sine Udgifter refunderede af hans Hjemland. Han skal dog være tilflyttet før sit fyldte 48. Aar, og maa ikke i de sidste 10 Aar paa Grund af vedvarende Trang have faaet Fattighjælp i Opholdslandet, saaledes at der er bleven Spørgsmaal om at hjemsende ham eller kræve Refusion.

Den anden vigtige Undtagelse fra Hovedprincippet er, at Fattighjælp paa Grund af forbigaaende Trang ikke berettiger Opholdslandet til at kræve Hjemsendelse eller Refusion.

Og selv om der ikke i ovennævnte Bestemmelser skulde ligge nogen Hindring for Hjemsendelse, skal det dog i hvert enkelt Tilfælde overvejes, om Hjemsendelse kan undgaas, og der i Stedet kan kræves Refusion, naar særlige Forhold (Adskillelse af Slægtinge, høj Alder, langt Ophold i Landet o. l.) taler derfor.

Dette er én Form for praktisk Skandinavisme.

III.

Kjøbenhavnske Skolebørn.

Kjøbenhavns Kommunes Statistiske Kontor har udsendt en interessant lille Undersøgelse over Skolebørnenes Fordeling efter Skolernes Art og Forældrenes Livsstilling. Det

viser sig, at 7,6 % af samtlige Børn gaar i højere Skoler, 83,4 % i Kommuneskoler, medens Resten nyder anden Undervisning m. v. Men af Overklassens Børn gaar 75 % i de højere Skoler og 11½ % i Kommuneskoler, af de faglærte Arbejderes Børn gaar knapt 1 % i højere Skoler og 91½ i Kommuneskoler, for ufaglærte Arbejdere er Procenten endog henholdsvis 0,3 og godt 94. Men det skal dog anføres, at af de faglærte Arbejderes Børn gaar 20 % i de kommunale Betalingsskoler, medens kun 9 % af Arbejdsmændenes Børn frekventerer disse Skoler. De faglærte Arbejdere har saaledes forholdsvis godt dobbelt saa mange Børn i Betalingsskoler som Arbejdsmændene. Naar man, som Tilfældet almindeligt er, betegner de øvrige Samfundsklasser som „Middelstanden“, vil denne Betegnelse ogsaa, hvad Børnenes Skoleforhold angaar, i det hele have sin Berettigelse. Vi finder, at Haandværksmestere, Detailhandlere, Handelsmedhjælpere m. fl. f. Eks. har færre Børn i Kommuneskolerne end Overklassen, men flere end Underklassen.

Med Hensyn til Forskellen mellem Drengene og Piger kan det anføres, at trods alle Fremskridt har Drengene dog stadig Overtaget i de højere Skoler, medens der derimod er flere Piger end Drengene der søger Skoler, som „ingen Steder fører hen“ (Privatskoler, der ikke forbereder til nogen Eksamen). Desuden ses det, at Forældre tillægger Valget af en Privatskole fremfor en Kommuneskole større Betydning for deres Døtre end for deres Sønner.

Om hele Udviklingen paa dette Omraade gives der Oplysning gennem en sammenlignende Oversigt mellem 1899 og 1914. Det fremgaar af denne Oversigt, at medens i 1899 knapt 1 % af Overklassens Børn gik i kommunale Skoler, var dette i 1914 Tilfældet for 14 %, medens den tilsvarende Bevægelse for de øvrige Samfundsklassers Vedkommende viser sig som en Bortgang fra Betalingsskolen og Tilgang til Friskolen. Af Arbejdsmændenes Børn gik i 1899 saaledes 14 % i Betalingsskole, et Tal, der for 1914

var sunket til 9 0/0. Omvendt steg Procenten for Friskolebesøget fra 79 i 1899 til 85 i 1914.

Gaar man længere tilbage i Tiden, oplyses det, at i 1876 var der flere Elever i de lavere Privatskoler i Kjøbenhavn end i Kommuneskolerne (10 819 mod 10 789). I 1895 var der 5 202 Elever i de kommunale Friskoler mod 5 051 i Betalingsskolerne. Men i 1914 var der 3 426 Børn i de lavere Privatskoler, 15 421 i Betalingsskolerne, men 40 265 i Friskolerne. Friskolen har saaledes taget et mægtigt Forspring.

IV.

Arbejdernes Sygelighed i sundhedsfarlige Erhverv.

I Arbejdsraadets Beretning for Aaret 19^{13/11} findes en paa Raadets Foranledning af Sygekasseinspektoratet udarbejdet Statistik over Sygeligheden i sundhedsfarlige Industrier. Til Sammenlignings-Grundlag er anvendt den af Statistisk Departement i 1908 udgivne Sygelighedsstatistik efter Sygekassernes Materiale, idet Tallene dog er reducerede i Henhold til Sygekasseinspektoratets Erfaringer for Aarene efter 1908. Man kan paa Grundlag af de meddelte Oplysninger opstille følgende Oversigt:

Aarligt Antal Sygedage i Gennemsnit af 1911—13 pr. Individ:

	Aldersklasse					I Alt
	Under 20 Aar	20—30 Aar	30—40 Aar	40—60 Aar	60 Aar og over	
Samtlige Sygekassemedlemmer	5,2	5,3	6,0	8,4	13,1	7,0
Arbejdere i:						
Sukkerraffinaderier . . .	—	8,4	8,7	14,4 ¹⁾	—	10,5
Svovlsyrefabrikker . . .	—	7,9	8,9	14,1 ¹⁾	—	10,4
Glasværker	11,2	4,7	6,3	6,7 ¹⁾	9,0 ²⁾	7,0
Papirfabrikker	—	3,8	6,1	8,2 ¹⁾	12,7	6,6
Dansk Soyakagefabrik	—	—	—	—	—	8,6

¹⁾ 40—50 Aar. ²⁾ 50—60 Aar.